

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuissimè explicantur

Gavanti, Bartolommeo

Antverpiæ, 1646

De Cærimonijs Horarum Canonicarum in Choro solemniùs recitandarum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40233

tur casus alij, vt idem fiat à Lectore dum dicit, *Iube Domne*, &c. versus Hebdomadarius, ab omnibus ad nomen Papæ viuentis, ad Versus sequentes Psalmorum, *Sit nomen Domini benedictum*, *Sanctum & terribile nomen eius*, *Benedictus Dominus die quotidie*, *Benedictum nomen maiestatis*, *Benedicat nos Deus noster*, *benedicat nos Deus*. quod multis placeat. In Completorio ad *ψ*. *Benedictus es Domine Deus patrum nostrorum*, *Benedicamus Patrem*, &c. *Benedictus es Domine in firmamento cali*. Locorum consuetudini standum erit.

10 Signum Crucis sibi adhibent multi, præter ea quæ capite superiore adnotauimus *num. 6.* ad initium Canticorum Euangelicorum, quia Euangelia sunt: & quidem ad *Magnificat*. idem præscribitur Episcopo in Cærimoniali Episcop. *loco citato cap. 1.* Quare eadem erit ratio & aliorum similibus Canticorum, nisi fortè illud præscribatur ratione processionis à sede ad Altare, vt, antequam moueatur à sede, muniat se Crucis signo; sed primum est verius.

11 Cantores vt plurimum iuxta Cærimoniale Episcoporum cantant Inuitatorium, initia Psalmorum, Versus, & Responsoria; Hebdomadarius autem primam Antiphonam, Capitula, Antiphonam ad Cantica Euangelica, initia quorundam Hymnorum, & Orationes dicit. Lectiones legunt, qui in Choro sunt, iuniores primas, seniores vltimas, singuli singulas, ex Cærim. Episcop. *lib. 2. cap. 6.* verùm, vt diximus supra, consuetudines locorum variæ & laudabiles non sunt in hoc genere à Cærimoniali Romano abrogatæ.

12 Ratio prædictorum satis patet,

partim ex iis quæ supra scripsimus *sect. quinta*, vbi de singulis Horarum partibus; partim ex ipsamet consuetudine, quæ est altera lex de re rationabili & valdè congrua, à saniori parte vniuersalis Ecclesiæ recepta, & diu retenta.

De Cærimoniis Horarum Canoniarum in Choro solemnitus recitandarum.

C A P. III.

1 **Q**uatuor ex Horis Canoniacis solemnitatem habent in Choro, nempe Matutinum cum Laudibus, vt in nocte Natiuitatis Domini; Prima in Vigilia Natiuitatis eiusdem, ratione Martyrologij; Vesperæ frequentiores; & Completorium quandoque in Quadragesima. De his hoc loco singillatim est dicendum, in gratiam eorum præsertim, quibus non est præ manibus Cærimoniale Episcoporum, seu Canoniarum.

2 Matutinum igitur numquam cum Pluuiali cantatur, ex Cærimoniali Episcop. *lib. 2. cap. 6.* quod ad Laudes & Vesperas adhiberi, docent Rubricæ *Missal. tit. 19. num. 3.* sed, dum cantantur Lectiones tertij Nocturni, parat se Celebrans Pluuiali ad legendam nominam Lectionem, pro qua accenduntur duo cerei ab Acolythis, parantur duo Cantores cum Pluuialibus; neque recedunt Acolythis, donec tota Lectio fuerit absoluta. Ob reuerentiam maioris stantis, dum legit, stant omnes alij qui sunt in Choro, Cærim. *ibid. cap. 5.*

3 Ad textum Euangelicum non adhibetur signum Crucis; neque legitur manibus iunctis, sed hinc inde supra legile positus, seu supra librum, Cærim. *cap. 5.*

4 Quicumque ille sit qui legit, inferior Episcopo, dicit, *Iube Domne*, non *Domine*; & secundus in Choro, si maior illo non sit ibidem, profert verba Benedictionis. Quod autem Cærimoni tribuit Episcopo ratione tantæ dignitatis, non debet inferiori tribui, eò quia maiorem in Choro non habeat; alioquin cuilibet maiori de Choro illud idem conueniret.

5 Hymnus *Te Deum* inchoari debet ab eodem Celebrante, nisi alia sit Ecclesiæ consuetudo; sicut etiam Hymnus post Inuitatorium, ex Cærimoniali loco citato.

6 Ad cantandas solemniter Laudes eadem omnino fiunt, quæ ad Vesperas solemnes mox dicemus: sunt enim inter se valdè similes Horæ.

7 Martyrologium pridie Natiuitatis Domini solemnitus cantatur: alicubi cum Pluuiali, luminibus & incenso cantatur, sicuti Euangelium; minus solemniter alij. Illud certè obseruandum ab omnibus est, vt audientes stent vsque ad ea verba, *In Bethlehẽm Iudæ*, &c. quibus auditis, statim genuflectant, præter Lectorem, vsque ad ea, *Natiuitas Domini nostri*, &c. secundum carnem, inclusiue. quod & notatum est in nouo Martyrologio. Humiliato namque Deo vsque ad terram, etiam decet nos quam maximè humiliari.

8 Fusiùs de Vesperis solemnibus est dicendum, quæ sapiùs ab Ecclesiasticis viris cantantur, & præsertim in Festis Sanctorum Titularium. Paratur autem Celebrans Pluuiali coloris tempori conuenientis, seu Festo, super Cottam sine Stola; & cum eo parantur alij cum Pluuialibus item, duo saltem, qui eidem hinc inde, quando opus est, ministrent. Neque tamen

improbamus Regularium ritum, qui Pluuiale induunt super Amictum, Albam, Cingulum, & Stolam in modum Crucis ante pectus; quos tamen monemus, ne dicant Orationes ad has vestes, quæ ante Missam dici solent.

9 Procedit Celebrans de Sacristia ad Altare, præcedentibus duobus Acolythis cum candelabris & cereis accensis; quos sequitur solus Cærimoniaris, si adest, tum alij de Clero bini, deinde ministri Pluuialibus induti, postremò Celebrans medius inter duos vltimos Pluuialibus indutos, qui simbrias anteriores Pluuialis ipsius parumper eleuant: & omnes hi, exceptis Acolythis, aperto capite procedunt, Cærim. Episcop. lib. 2. cap. 3.

10 Cùm peruenerint ante Altare, discedentibus aliis in Chorum, formant quasi lineam rectam, Celebrans, ministri Pluuialibus induti, & Acolythis: genuflectunt omnes, inclinat caput Celebrans (nisi in Altari sit sanctissimum Sacramentum) & paululum orabunt genuflexi, deponentibus interea Acolythis sua candelabra cum cereis extinctis super gradu Altaris laterali, seu plano Cappellæ. Cærimon. supra.

11 Surgunt deinde, & facta Altari vt supra reuerentia, accedunt ad pararam scamna in cornu Epistolæ, ita vt Celebrans sedeat altius, puluino saltem supposito: vel accedit ille ad primam Chori sedem, in qua poni debet puluinum, & alterum cum tapete super genuflexorium ante eundem positum, super quo erit liber, hoc est, Breuiarium formæ maioris ad vsum Celebrantis, vel super legili; quod apponitur, & amouetur, prout opus

opus est. Reliqui parati ibunt ad scam-
na loco congruenti præparata in plano
Chori. Cærim. *vbi supra.*

12 Sedet ibi Celebrans, stantibus
aliis paratis ante eum in plano; mox
furgit, & dicit secretò versus Altare
Pater noster, & Ave Maria: quibus
dictis, eleuatur eidem pars dextra Plu-
uialis anterior per viciniorè para-
tum, seu per Cærimoniarum; & idem
ipse signans se signo Crucis morosè,
prout verba profert, incipit Vesperas,
dicens: *Deus in adiutorium meum in-
tende*; ita vt finiat verba & Crucis si-
gnum à fronte ad pectus vnà simul.
Cærimon. *loco citato.*

13 Præintonatur Celebranti ab v-
no ex paratis initium primæ Antipho-
næ, cum debitis reuerentiis Altari &
Celebranti ante & post; qua intonata
à Celebrante, & à Choro cantata, si
Duplex est Officium, inchoatur Psa-
lmus à Cantoribus, & sedent omnes;
aperiuntur capita, & inclinantur pro-
fundè ad *ψ. Gloria Patri, &c.*

14 Cantores præintonant reliquas
Antiphonas dignioribus in Choro; &
surgentibus aliis ad Antiphonas &
initia Psalmorum, Celebrans non sur-
git. Cærim. *cit.*

15 Finitis Psalmis, Acolythi cum
candelabris accensis, ex communi vsu
Ecclesiarum Urbis, & item, qui pa-
rati sunt Pluuiialibus, accedunt ad
Celebrantem cum debitis reuerentiis.
Celebrans post vltimam Antipho-
nam surgit, & detecto capite cantat
Capitulum manibus iunctis; cui v-
nus ex paratis ministris præintonat
initium Hymni, quod ille cantat: &
sic vsque ad finem stat, recedenti-
bus prædictis ad loca sua, Acolythif-
que candelabra sua deponentibus vbi
priùs. Cærimon. idem *ibidem.* Si

initium Hymni continet inuocatio-
nem Christi, vel Dei, Celebrans ele-
uat & iungit manus, & caput versus
Altare inclinatur, ex Cærimon. Episcop.
lib. 2. cap. 14.

16 Post Hymnum cantatur Versus
à duobus ex paratis ministris in me-
dio Chori, seu ante Altare (prout Ce-
lebrans sedem habet in Choro, vel in
cornu Epistolæ, vt dictum est) quo-
rum alter statim præintonabit Cele-
branti Antiphonam ad *Magnificat,*
& ea intonata, sedent omnes. idem
Cærimon.

17 Inchoato Cantico *Magnificat,*
surgentibus omnibus, Celebrans fa-
cto sibi signo Crucis à fronte ad pe-
ctus, ex Cærimon. *lib. 2. cap. 1.* vadit
ad Altare capite tecto, cum inclina-
tionibus ad vtramque Chori partem,
tum reuerentia Altari debita, medius
inter duos paratos, vt supra (& si
via breuis est, detecto capite mini-
strorum, & sine Acolythis) ascendit
ad Altare, osculatur illud in medio,
& mox vertens se ad cornu Epistolæ,
ministrantibus nauiculam altero ex pa-
ratis, & thuribulum Thuriferario, im-
ponit thus, benedicit, & incensat Al-
tare, eo prorsus modo quo præscri-
bitur initio Missæ in Rubricis Missa-
lis *tit. 4. num. 4.* & nos diximus Tomo
primo.

18 Si aliud Altare est incensandum,
puta sanctissimi Sacramenti (quod mo-
re Urbis incensandum est priùs quàm
Altare ad quod Vesperæ fiunt) seu al-
terius Sancti pro more locorum, de
quo fit Festum, præcedunt Acolythi, &
procedunt alij parati, vt initio Vesp-
erarum; & Celebrans ea omnia facit
quæ in incensatione Altaris fiunt, ex-
cepto quòd non imponit rursus in-
censum in thuribulo, nisi opus sit.

19 In-

19 Incensatione Altaris seu Altarium peracta, sine Psalmo *Dirigatur*, &c. reuertantur prædicti cum debitis Choro reuerentis ad loca sua; & Celebrans stans apud sedem suam, inuitansque sibi viciniorem ad incensationem, ab altero ex paratis incensatur triplici ductu, cum profunda capitis inclinatione ab incensante facta ante & post; cui etiam Celebrans modicum respondet, *Cærim. supra*.

20 Thuriferarius incensat alios de Choro duplici vnicòve ductu thuribuli, prout conuenit, primo saltem in ordine capite inclinato, & postremo populum, vt in Missa, in medio, à dextris & à sinistris; cessabit autem incensatio initio Orationis, quam incensum significat, ne figura sit cum figurato, ait Ruiz in suo Cærimoniali; imò ad *ψ. Dominus vobiscum*, ex Cærimon. Episcop. lib. 2. cap. 1. & ad *ψ. Gloria Patri*, conuenit pausam facere, & caput inclinare.

21 Cùm repetitur Antiphona, tunc, non prius, sedent omnes, interim Acolythi cum candelabris accensis, & ministri parati accedunt ad Celebrantem, qui, finita Antiphona, surgit cum aliis, & aperto capite, Acolythisque stantibus, versa facie ad inuicem, stans Versus Altare iunctis manibus cantat *ψ. Dominus vobiscum*, *Oremus*, & Orationem, seu

Orationes pro Commemorationibus; iterùm subdit, *Dominus vobiscum*, & demissiore voce, *Fidelium anima*, &c.

22 Nam duo ex ministris paratis vbi Versum cantauerunt, ibi cantant alta & plena voce *Benedicamus Domino*: quo dicto, redeunt ad Celebrantem.

23 Si discedendum est à Choro, dicitur Antiphona B. Virginis pro qualitate temporis; & in fine eiusdem Celebrans addit stans demissiore voce Orationem & *ψ. Diuinum auxilium*: & tandem discedit cum iisdem, quibuscum, & eodem modo quo venerat, in Sacristiam, Cærimon. *supra cap. 3.*

24 Incensationis Altaris ad Vesperas meminit Amalarius lib. 4. cap. 7. de *Eccles. Officiis*. & Psal. 140. habetur: *Sicut incensum sacrificium versperinum*.

25 Pro Completorio solemnè ritu cantando hæc adnotanda erunt, ex Cærim. Episcop. lib. 2. cap. 4. Organum admitti potest; ad Hebdomadarium spectat dicere, *Noctem quietam*, &c. *Adiuuorium*, &c. *Pater noster*; item Confessio, & Absolutio vsque ad *Deus in adiuuorium*, &c. inclusiue; Capitulum, Oratio, & Vers. *Benedicat nos omnipotens*, &c.

Nulla tamen fiat incensatio Altaris ad Canticum *Nunc dimittis*.

LAVS DEO, ET B. VIRGINI.